

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: Bachelor i idrettsvitenskap

Vårsemesteret, 2024

Forfatter: Odd Espen Kjellesvig

Kandidatnummer: 249435

Veileder: Øyvind Johannes Holtlien Salvesen, Universitetslektor – Tindevegleder IFMGA.

Tittel på oppgaven: Uteskoles innvirkning på motivasjon hos elever med problematferd.

Title: The impact of education outside the classroom on motivation in students with behavioral difficulties

Emneord:

- Uteskole
- Motivasjon
- Problematferd
- Selvbestemmelsesteorien

Antall ord: 7479

Antall vedlegg/annet: 0

Stavanger, 16. September 2024

Sammendrag

Skolen kan være en utfordrende arena for barn, hvor enkelte opplever å ikke nå opp til krav og forventninger som skolen stiller. I noen tilfeller kan dette utvikle seg til problematferd som videre kan føre til motivasjonsproblemer. Motivasjon betegnes som drivkraften bak en handling, og man kan bruke motivasjonsteorier som selvbestemmelsesteorien for å forstå de komplekse prosessene bak et individs motivasjon. Denne teorien baserer seg på tre grunnleggende psykologiske behov og dersom de blir dekket kan dette føre til økt motivasjon og velvære. Uteskole er en undervisningsmetode som fungerer som et alternativ til klasseromsundervisning og betegnes som undervisning som forflyttes ut av klasserommet til ulike omgivelser utenfor skolen. Denne undervisningsmetoden har vist seg å kunne fremme motivasjoner hos elevene.

Denne oppgaven hadde som hensikt å se på uteskoles innvirkning på motivasjon for læring hos elever med problematferd i grunnskolen. For å besvare denne problemstillingen ble det gjennomført en litteraturstudie hvor fire artikler med ulike perspektiver ble anvendt. Artiklene fokuserte på barn i grunnskolealder fra Norge, Danmark og England. For å samle inn data ble det benyttet både kvalitativ og kvantitativ metode. Dette inkluderer observasjon, spørreskjema og intervju. Samtlige av artiklene hadde positive resultater som viste hvordan uteskole fremmer blant annet gruppekohesjon, mestring, og positiv atferd.

For å se hvordan uteskole påvirker motivasjonen til elever med problematferd måtte resultatene fra artiklene knyttes opp mot teori knyttet til problematferd. Dette ble gjort i lys av selvbestemmelsesteorien hvor barn med problematferd ofte opplevde mangel på både mestring og tilhørighet. Uteskole førte til økt tilhørighet, mestring og selvbestemmelse, hvor økt tilhørighet kom som følge av samarbeidsaktiviteter, positiv atferd og positiv kommunikasjon. Behovet for kompetanse ble dekket ved at uteskole legger til rette for praktiske ferdigheter slik at skillet mellom høyt og lavtpresterende elever minimeres. I tillegg fremmer uteskole et mestringsorientert læringsklima som også bidrar til å dekke behovet for kompetanse. Behovet for selvbestemmelse fremmes gjennom økt elevmedbestemmelse, økt fleksibilitet, større frihet og flere valgmuligheter i læringsprosessen. Ettersom uteskole som undervisningsmetode klarer å dekke elevenes behov for autonomi, mestring og tilhørighet i tråd med selvbestemmelsesteorien, kan en konkludere med at uteskole klarer å fremme motivasjon for læring hos elever med atferdsproblemer.

Abstract

School can be a challenging environment for children, where some struggle to meet the demands and expectations placed upon them. In some cases, this can lead to behavioural difficulties, which can lead to motivational problems. Motivation is described as the driving force behind an action, and motivational theories such as self-determination theory (SDT) can be used to understand the complex processes behind an individual's motivation. This theory is based on three basic psychological needs, and if these are met, it can lead to increased motivation and well-being. Education outside the classroom (EOTC) is a teaching method that serves as an alternative to classroom teaching and is defined as teaching that is moved out of the classroom to various environments outside of school. This teaching method has been shown to promote intrinsic motivation in students.

The purpose of this thesis was to examine the impact of EOTC on motivation for learning in students with behavioural problems in elementary school. To answer this research question, a literature review was conducted using four articles with different perspectives. The articles focused on elementary school-aged children from Norway, Denmark, and England. Both qualitative and quantitative methods were used to collect data, including observation, questionnaires, and interviews. All the articles had positive results showing how EOTC promotes group cohesion, mastery, and positive behaviour.

To see how outdoor education effects the motivation of students with behavioural difficulties, the results from the articles had to be linked to theories related to behavioural difficulties. This was done in light of self-determination theory, where children with behavioural difficulties often experience a lack of both competence and relatedness. Outdoor education led to increased autonomy, competence and relatedness, where increased relatedness resulted from collaborative activities, positive behaviour, and positive communication. The need for competence was met because outdoor education facilitates practical skills. Additionally, outdoor education promotes a mastery-oriented learning climate, which also helps meet the need for competence. The need for autonomy is covered through increased student participation, increased flexibility, greater freedom, and more choices in the learning process. Since EOTC can meet students' needs for autonomy, competence, and relatedness in line with self-determination theory, it can be concluded that outdoor education is able to promote motivation for learning in students with behavioural problems

Innhold

<i>Sammendrag</i>	2
<i>Abstract</i>	3
1. Innledning	5
2. Problemstilling	6
2.1. Problemstilling	6
2.2. Operasjonelle definisjoner	6
2.3. Avgrensing av oppgaven	6
3. Teoretiske perspektiver	7
3.1. Problematferd	7
3.2. Motivasjon	8
3.3. Selvbestemmelsesteorien	9
3.4. Uteskole	10
4. Metode	12
4.1. Metodisk tilnærming	12
4.2. Utvalg	13
4.2.1. Søkeprosess	13
4.2.3. Kildekritikk	14
4.2.4 <i>Etiske perspektiver</i>	15
4.3. Dataanalyse	16
4.4. Bias	17
5. Resultater	18
5.1 Studie karakteristikk	18
5.2.1. <i>Syntese – Hensikt og utvalg</i>	19
5.2.2. <i>Syntese – Metode</i>	19
5.2.3. <i>Syntese – Resultat</i>	20
5.2.4. <i>Syntese – konklusjon</i>	21
6. Diskusjon	22
6.1. Diskusjon - Utvalg og metode	22
6.2. Diskusjon – Teori	22
6.2.1. <i>Tilhørighet</i>	23
6.2.2. <i>Kompetanse</i>	24
6.2.3. <i>Selvbestemmelse</i>	24
6.2.4. <i>Former for motivasjon</i>	24
7. Konklusjon	27
8. Litteraturliste	28

1. Innledning

Grunnskolen er en arena hvor barn utfordres på flere ulike plan. Allerede i første trinn starter overgangen fra barnehagen og elevene forsøker å finne sin plass i den nye klassen sin. Samtidig skal barna følge undervisningsoppsettet til lærerne som tar utgangspunkt i læreplanen. Undervisningen har vist seg å ikke alltid fungere for alle de ulike elevene som deltar i skolen noe som kan føre til utfordringer for flere av dem. Utfordringene som kommer av at en ikke klarer eller ikke ønsker å tilpasse seg kravene som stilles på skolen manifesterer seg ofte i form av problematferd, som videre kan føre til en lærings- og undervisningshemmende atferd (Ogden, 2015).

Motivasjon er sentralt for at læring skal skje, og «(...) fremmer læring indirekte, gjennom innsats, konsentrasjon, utholdenhet og adekvate læringsteorier (...)» (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s. 13). Gjennom motivasjonsteorier forsøker man å forklare de komplekse prosessene bak motivasjon. Selvbestemmelsesteorien til Deci og Ryan (2000) er en slik teori som forklarer motivasjon og atferd gjennom et kontinuum hvor man beveger seg mellom fullstendig indre motivasjon og amotivasjon. Grad av selvbestemmelse har stor innvirkning på hvor man befinner seg på dette kontinuumet. Denne teorien er en behovsteori som tar for seg at alle mennesker har tre grunnleggende psykologiske behov. Desto mer en klarer å tilfredsstille disse behovene, desto mer fremmes motivasjonen.

Uteskole, også kjent som «education outside the classroom», har i ifølge artiklene til Barford & Daugbjerg (2018) og Bølling et al. (2018) vist seg å fremme indre motivasjon hos deltakerne. Uteskole betegnes av (Bølling et al., 2023) som undervisning som forflyttes ut av klasserommet til ulike omgivelser utenfor skolen. Dette kan for eksempel være i en lokal park, skogsområder utenfor skolen eller i museet. Samtidig ser man at uteskole kan virke inkluderende for elever med problematferd (Fox & Avramidis, 2003) og vil kunne begrense skillet mellom høy- og lavt presterende elever (Fagerstam, 2014).

Utagerende atferd og uro er et økende problem i skolen (meld st. 18, 2010-2011), og har en innvirkning på faglig prestasjon og motivasjon (Ogden, 2015). Etersom uteskole har vist seg å kunne øke motivasjon hos deltakerne, vil det være interessant å se på hvilken innvirkning dette kan ha på elever med problematferd. Derfor vil denne oppgaven utforske hvordan uteskole påvirker motivasjonen for læring hos elever med atferdsproblemer.

2. Problemstilling

2.1. Problemstilling

Hvordan kan bruk av uteskole i undervisningen bidra til økt motivasjon for læring hos elever med problematferd i grunnskolen i lys av selvbestemmelsesteorien?

2.2. Operasjonelle definisjoner

Tabell 1. Operasjonelle definisjoner.

Uteskole	Undervisning som forflyttes ut av klasserommet til ulike omgivelser utenfor skolen (Andersen & Fiskum, 2015)
Motivasjon	Motivasjon kan sees på som «(...) nødvendig for å igangsette en aktivitet og holde aktiviteten ved like.» (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s.14).
Problematferd	Atferd som i stor grad skiller seg fra det som skolen regner som akseptabel atferd (Ogden, 2015).
Selvbestemmelsesteorien	Motivasjonsteori basert på grunnleggende psykologiske behov (Ryan & Deci, 2000).

2.3. Avgrensning av oppgaven

Jeg har i denne oppgaven valgt å ta utgangspunkt i uteskole slik det er definert over, som betyr til at man ser på all aktivitet utenfor klasserommet. Samtidig har jeg valgt å fokusere oppgaven på elever på barne- og ungdomstrinnet, altså grunnskolen, slik at kun barn i alderen 6 til 16 år inkluderes i forskningen. Blant denne aldersgruppen har jeg valgt å fokusere på barn med problematferd ettersom det ofte er denne marginale gruppen elever som opplever motivasjonsproblemer. Til slutt har jeg valgt å anvende selvbestemmelsesteorien for å forklare sammenhengen mellom uteskole og motivasjon for læring hos elever med problematferd.

3. Teoretiske perspektiver

Denne delen av oppgaven vil ta for seg teori som bidrar til å bygge opp under problemstillingen slik at den blir besvart med faglig begrunnelse og forståelse. Dette gjør det mulig å knytte relevant teori opp mot hverandre og sette lys på sammenhengen mellom forskningen som vil bli presentert, og teorien som ligger til grunn.

Problematferd er den første tematikken som vil presenteres, og vil være sentralt for å kunne se både teorien og forskningen gjennom de rette perspektivene. Deretter vil teori knyttet til motivasjon og selvbestemmelsesteorien presenteres for å få en forståelse for hva som driver motivasjon hos mennesker. Til slutt vil teori knyttet til uteskolen legges frem for å skape forståelse rundt dette brede begrepet.

3.1. Problematferd

For å kunne tilegne seg en bedre forståelse for hvordan uteskole påvirker motivasjon for læring hos elever med atferdsproblemer, må man vite mer om hva atferdsproblemer er, hvordan det oppstår og hva som fører til at denne grupper står i fare for å få motivasjonsproblemer.

Problematferd kan forstås som atferd som i stor grad avviker fra hva skolen anser som akseptabel, og man ser dette gjerne i form av uro eller utagering, men også stillhet og tilbaketrekning. Man har tre ulike nivåer av problematferd: undervisnings- og læringshemmende atferd, norm og regelbrytende atferd og alvorlige atferdsproblemer. Problematferd generelt oppstår i flere tilfeller ved at det er en ubalanse mellom krav og forventninger fra skolen, som for eksempel stillesitting og arbeidsro, og elevens kapasitet og motivasjon for dette. Slik atferd kan føre til flere utfordringer for både skolesystemet og eleven. Det sentralt at man fanger opp elever med problematferd tidlig, spesielt med tanke på at man ser en sammenheng mellom problematferd og skoleprestasjoner. Lav faglig prestasjon kan videre føre til manglende opplevelsen av faglig kompetanse og mestring slik at det kan oppstå motivasjonsproblemer hos eleven (Ogden, 2015).

Elevenes mangel på evne til å tilpasse seg skolen kommer ofte av at elevene ikke er blitt rystet til å takle den nye skolehverdagen, og man kan se en sammenheng hvor elever med atferdsproblemer ofte har gått i barnehager som har hatt lite fokus på slik forebyggende arbeid

(meld st. 18, 2010-2011). Dette viser hvor viktig forebyggende arbeid er for å sørge for at barna får en enklere skolehverdag.

Skolen er gjennom Opplæringslova (1998, §1-3) pliktet til å tilpasse undervisningen til elevens evner og forutsetninger. Man ser derimot at skolen kan oppleve utfordringer knyttet til å tilpasse læringsmiljø og undervisning til elever med problematferd. En av grunnene til dette kommer av at skolen må forholde seg til læreplanen som gir mindre rom for tilpasninger og man får i mindre grad tatt utgangspunkt i elevenes interesser og behov. Samtidig er ofte skolen begrenset av økonomiske årsaker (Skaalvik & Skaalvik, 2018).

Elever med problematferd møter ofte på problemer knyttet til inkludering, og da spesielt i klassemiljøet. Dette kommer av at flere skoler velger å plassere slike elever i egne grupper eller tiltak som kan føre til de får lite kontakt med resten av klassen og det er rapportert at hele 5000 grunnskoleelever fikk sin undervisning utenfor ordinære klasser i 2012 (Ogden, 2015). Dette er et forsøk på å gi eleven tilpasset opplæring for å øke faglig prestasjon, noe som reflekteres i form av positive tilbakemeldinger fra elever og foresatte. Man ser derimot at dette kan føre til utfordringer for enkelte av elevene senere i for eksempel arbeidslivet (Ogden, 2015).

Kort oppsummert kan man si at elever med atferdsproblemer er en marginal gruppe som er utsatt for å oppleve blant annet mangel på mestring og tilhørighet, noe som kan ha en stor innvirkning på motivasjonen.

3.2. Motivasjon

Motivasjon sentralt for at læring skal skje, og kan sees på som drivkraften bak en handling. I kontekst av skole ser man at motivasjon kan virke "(...) styrende for en elevs atferd." (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s.15) Samtidig ser man også at motivasjon er sentralt ved at motivasjon «(...) fremmer læring indirekte, gjennom innsats, konsentrasjon, utholdenhet og adekvate læringsteorier (...)» (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s. 13).

For å kunne se dypere inn på hvordan uteskole kan fremme motivasjon hos elever med atferdsproblemer er det sentralt at man tilegner seg kunnskap rundt elementer som påvirker motivasjon. En god måte å gjøre dette på er å sette seg inn i motivasjonsteorier, på grunn av dette vil jeg i neste del av oppgaven til å se dypere på selvbestemmelsesteorien.

3.3. Selvbestemmelsesteorien

Selvbestemmelsesteorien er en motivasjonsteori utviklet av Richard Ryan og Edward L. Deci på midten av 1980 tallet. Den forsøker å knytte motivasjon opp til tre grunnleggende psykologiske behov: selvbestemmelse, tilhørighet og kompetanse. Dersom man klarer å oppfylle de grunnleggende behovene hos mennesket vil det oppleve økt grad av indre motivasjon, velvære og mental helse. I skolesammenheng ser man at motivasjon er en verdifull ressurs ved at det kan føre til økt grad av læring hos elevene. Derfor er det viktig å tilrettelegge klasse- og læringsmiljøet for å kunne fremme de grunnleggende psykologiske behovene hos elevene. Disse behovene vil også være sentrale i arbeidet med å forklare hvordan uteskole kan øke motivasjonen for læring hos elever med atferdsproblemer (Ryan & Deci, 2000).

Ryan og Deci (2000) skiller mellom indre- og ytre motivasjon, og vektlegger hvordan de ulike formene for motivasjon har ulike kvaliteter og har sin opprinnelse fra ulike kilder. Motivasjon kan sees på som et kontinuum hvor man beveger seg fra amotivasjon til indre motivasjon. Grad av autonomi eller selvbestemmelse har stor innvirkning på motivasjon, hvor ingen selvbestemmelse kan føre til amotivasjon og større grad av selvbestemmelse fremme indre motivasjon. Indre motivasjon er en form for motivasjon som oppstår når aktiviteten eller handlingen i seg selv gir oss glede uten noen form for ytre motivasjonsfaktorer, og er drevet av nysgjerrighet og menneskets iboende behov for å tilegne seg mer kunnskap. Denne formen for motivasjon regnes som den mest bærekraftige ved at den er mulig å opprettholde over lengre tid og fører med seg mer innlevelse og selvsikkerhet. Et godt eksempel på dette er når man som student må lese til eksamen, er det mye enklere å opprettholde en jevnlig lesing av pensum i løpet av semesteret dersom man er indre motivert til å tilegne seg mer kunnskap om faget. Ytre motivasjon oppstår når aktiviteten eller handlinger i seg selv ikke er motiverende for individet. I stedet blir en motivert av resultatet eller belønningen som kommer av handlingen. For eksempel kan dette være straff i form av dårlige karakterer dersom man ikke leser til eksamen, eller lønn dersom man utfører et arbeid (Ryan & Deci, 2000).

Det grunnleggende behovet knyttet til Selvbestemmelse, eller autonomi, betegnes som det viktigste av Ryan og Deci (2000), og et individs opplevelse av autonomi er sentralt for å kunne fremme indre motivasjon. Selvbestemmelse innebærer at et individ opplever å ha en innflytelse på egne handlinger, og samtidig at disse reflekterer individets ønsker og verdier. Dette behovet

kan direkte knyttes til indre motivasjon ved at man utfører handlinger på bakgrunn av egne interesser og ønsker.

Tilhørighet er et annet grunnleggende behov som innebærer et indre behov for å ha relasjoner og være en del av et fellesskap.. Dette kan videre styrkes av at man opplever å være verdsatt og aksepter av andre i en gruppe. Tilhørighet handler også om omsorg hvor en både gir og får omsorg i en gruppe. For eksempel uttrykker Skaalvik og Skaalvik (2018) at en positiv relasjon til for eksempel læreren, kan fremme indre motivasjon hos elevene som følge av økt opplevelse av aksept og tilhørighet. Ryan og Deci (2000) legger derimot vekt på at tilhørighet ikke alltid må være til stede for å oppnå indre motivasjon, men dersom aktiviteten skjer i en sosial sammenheng vil følelsen av tilhørighet ha en stor innvirkning på indre motivasjon.

Behovet for kompetanse handler i stor grad om å oppleve mestring, og er en sentral drivkraft bak våre handlinger. Dersom et individ opplever mestring knyttet til en oppgave vil det være enklere å være utholdende i arbeidet selv om det er utfordrende. Blir oppgaven for utfordrende slik at individet ikke opplever noen grad av mestring, vil dette ha stor innvirkning på motivasjonen og vil føle lite motivasjon for å drive med en slik aktivitet.

3.4. Uteskole

I skolen foregår undervisning for det meste i klasserommet hvor læreren underviser, og elevene jobber individuelt eller i grupper. Elevarbeidet foregår hovedsakelig i form av snakking, lesing eller skriving. Ikke alle lærerne gjør likt og det er store individuelle forskjeller, men dersom man ser det store bildet kan man si at mye av undervisningen bærer samme preg. Uteskole er en undervisningsmetode som fungerer som et alternativ eller supplement til den klassiske undervisningen innendørs. Andersen og Fiskum (2015) beskriver uteskole som en samlebetegnelse for læringsaktiviteter og undervisning som foregår utenfor klasserommet, og innebærer alt fra aktiviteter i biblioteket, parken og museet, til skole ved stranda og i skogen. Price (2016) beskriver uteskole på samme måte, men utvider begrepet til at uteskole i tillegg innebærer samarbeidsaktiviteter og praktiske aktiviteter som gir muligheten til å lære mer om en selv og omgivelsene.

Det er flere positive sider ved å bruke uteskole som undervisningsmetode. Fiskum og Jacobsen (2013) legger vekt på hvordan uteskole stiller færre krav til atferdsregulering, og inviterer

elevne til å drive med flere ulike aktiviteter som man ikke kunne utført innenfor klasserommets fire vegger. Videre viser artiklene til Barford & Daugbjerg (2018) og Bølling et al. (2018) at uteskole klarer å fremme indre motivasjon hos elevne. Fiskum og Jacobsen (2012) beskriver hvordan uteskole fremmer vitalitet hos både elever med tilbaketrukket personlighet, og elever med atferdsproblemer. For elever med atferdsproblemer ble det i tillegg observert vesentlig mindre uønsket atferd i uteskole sammenlignet med klasseromsundervisning.

Uteskole kan også medbringe utfordringer for både lærer og elever. For det første er uteskoleundervisningen avhengig av god planlegging for å sikre strukturert undervisning som holder elevne fokusert på arbeidsoppgavene. En mangel på planlegging kan føre til at fokuset til elevne bli flyttet over til flere av de ulike distraksjonene som kan oppstå. I tillegg vektlegger Bølling et al. (2018) at de mindre tydelige og åpne rammene i uteskole kan føre til utfordringer for enkelte elever.

4. Metode

Dette kapittelet vil ta for seg metode, og vil gjennomgå blant annet metodene som ble brukt for å komme frem til litteraturen jeg brukte for å besvare problemstillingen og hvordan jeg har valgt å bearbeide informasjonen.

4.1. Metodisk tilnærming

Metodisk tilnærming handler om å finne en hensiktsmessig måte å svare på problemstillingen. For å kunne svare på problemstillingen «Hvordan kan bruk av uteskole i undervisningen bidra til økt motivasjon for læring hos elever med problematferd i grunnskolen i lys av selvbestemmelsesteorien?» valgte jeg å utføre en litteraturstudie hvor jeg tar for meg fire artikler som skal bidra til å besvare denne problemstillingen. Jeg vil ta i bruk deduktiv metode, som vil si at man beveger seg fra en teori eller problemstilling mot empirien. I denne oppgaven vil det si at jeg starter med en problemstilling, for så å finne empiri som hjelper meg med å besvare denne.

Når man driver forskning på et felt som uteskole kan det i følge Bølling et al., (2018) være utfordrende å innhente data som er direkte sammenlignbar og kvantitativ. Dette kommer av at omgivelsene i uteskole er svært varierende, og det kan være utfordrende å få lærere til å følge opplegget nøyaktig slik det er beskrevet. Derfor er mye av forskning innen dette feltet ofte fokusert på kvalitativ datainnsamling i form av observasjoner og intervjuer. Det er derimot gjennomført en stor studie i Danmark som benytter en felles protokoll fra Nielsen et al. (2016) hvor en samler inn kvantitativ data knyttet til uteskoels innvirkning på skolemotivasjon, fysisk aktivitet, læring, sosialisering og velvære. Artikkelen fra Bølling et al. (2018) som er anvendt i denne oppgaven kommer fra denne store studien.

For å gjøre problemstillingen mer spesifikk mer systematisk hag jeg har valgt å bruke PICO modellen. PICO modellen står for problem eller population, intervention, context og outcome. For problemstillingen «Hvordan kan bruk av uteskole i undervisningen bidra til økt motivasjon for læring hos elever med problematferd i grunnskolen i lys av selvbestemmelsesteorien?» vil population være elever i grunnskolen med problematferd. Intervention vil være uteskole, ettersom dette er intervensjonen man bruker for å oppnå motivasjon. Uteskole vil også bli context ettersom intervensjonen skjer i kontekst av uteskole. Til slutt har man outcome, som definerer målet med intervensjonen. I dette tilfellet vil målet for intervensjonen være motivasjon for læring.

PICO modellen ble også brukt i litteratursøk for å enklere avgjøre hvilke artikler som ble inkludert og ekskludert, og for å få et mer presist søk. Første søket ble gjort på norsk, og søkeordene «uteskole», «atferdsproblemer» og «motivasjon» ble brukt. Uteskole ble brukt for å dekke både intervensjon og kontekst. Atferdsproblemer ble brukt for å få med artikler som omhandler barn med atferdsproblemer, og til slutt ble motivasjon brukt for å finne artikler som knyttet dette opp mot ønsket utfall, som er motivasjon. På engelsk ble søkeordene «outdoor education» og «behavioural difficulties» brukt.

4.2. Utvalg

4.2.1. Søkeprosess

Søkeprosessen starter med å velge en database som har artikler som vil være relevant for å besvare problemstillingen. Først forsøkte jeg å bruke SPORTDiscus ettersom dette var en database som anbefales av Universitetet i Stavanger for studenter som studerer idrettsvitenskap. Det var derimot ikke tilstrekkelig med artikler i denne databasen. Derfor forsøkte jeg videre med google scholar, men her ble det heller ikke optimale resultater. Til slutt valgte jeg å bruke Oria som er databasen til Universitetet i Stavanger, som samler artikler fra flere ulike databaser.

Systematisk søk ble utført på både norsk og engelsk i Oria for å innhente flest mulig relevante artikler. Først ble det norske søket utført med følgende søk: «Uteskole OG atferdsproblemer OG motivasjon». Dette førte til 1 treff som var en masteroppgave. Atferdsproblemer ble anvendt i stedet for problematferd ettersom atferdsproblemer er et bredere begrep. Deretter forsøkte jeg å søke på engelsk: «Outdoor education AND behavioural difficulties». Her ønsket jeg kun artikler og avhandlinger som ble utgitt etter år 2000, og endte opp med 37 treff. «Motivation» ble ikke brukt som søkeord på engelsk ettersom dette førte til svært få treff. Relevansen på treffene ble derimot ikke påvirket i noen betydelig grad og jeg endte opp med å velge to av de 37 treffene. For en av de fire artiklene valgte jeg å utføre et manuelt søk i Oria, ettersom dette var en relevant artikkel som jeg fant ved å lese gjennom relevant litteratur.

For å bestemme hvilke artikler som er relevant for problemstillingen er det sentralt at man har definert inklusjons- og eksklusjonskriterier. For å gjøre dette har jeg tatt utgangspunkt i PICO modellen som gir meg problem, intervensjon, kontekst og utfall. Dette har gjort det mulig å utføre systematisk søk i Oria. Deretter satt jeg grense på alder, hvor jeg kun så på artikler fra

2000 til og med 2024. For språk avgrenset jeg til engelsk og norsk slik at jeg fikk tilgang til flest mulig artikler sammenlignet med å kun bruke en av dem. Jeg inkluderte både artikler og avhandlinger i søket, men ekskluderte bøker og treff som ikke var fulltekst. Under gjennomgang av treff ønsket jeg både artikler som gjennomførte kvantitativ datainnsamling og kvalitativ datainnsamling.

4.2.2. Oversiktstabell

I tabell 2 ser man en oversikt over systematisk søk. Her er søkene kategorisert i tre ulike linjer hvor hver linje presenterer et søk. Først ser man hvilken database som er brukt etterfulgt av søkeord. Deretter ser man hvor mange treff i form av fulltekstdokumenter. Deretter blir antall treff lavere ettersom artikler blir ekskludert. For engelsk var det 34 treff som var utgitt i fagfelleverderte tidsskrift. Etter gjennomgang var åtte artikler valgt på bakgrunn av overskrift. Når sammendraget var gjennomgått gjenstod det fire artikler hvor to av dem ble inkludert. For søket på norsk fikk jeg et treff, og ettersom dette treffet var relevant ble det inkludert. Til slutt har man manuelt søk hvor jeg spesifikt søkte etter en artikkel og fikk derfor et treff som ble inkludert.

Tabell 2. Oversikt over systematisk søk

Database	Søkeord	Fulltekst dokumenter	Fagfelleverderte tidsskrifter	Relevant overskrift	Relevant sammendrag	Inkludert
Oria	Outdoor education AND behavioral difficulties	53	34	8	4	2
Oria	Uteskole OG atferdsproblemer OG motivasjon	1	-	-	-	1
Oria	Manuelt søk	1	-	-	-	1

4.2.3. Kildekritikk

Å utøve kildekritikk er en aktiv prosess som pågår gjennom hele skriveprosessen, og er sentral når man arbeider med vitenskapelige artikler og innhenter informasjon fra ulike kilder. Kildekritikk er for det første viktig for å sørge for at informasjonen som brukes er korrekt og er blitt innhentet på en forsvarlig måte. Dette er spesielt med tanke på behandling av data og innhenting av nødvendige tillatelser. For det andre er kildekritikk sentralt for å sørge for at

metodene som er blitt brukt i kildene holder en tilstrekkelig vitenskapelig kvalitet, slik at dataen en bruker er feil som videre fører til at en egne resultater og konklusjoner blir feil.

Kildekritikk starter med å ta i bruk en troverdig database. Jeg valgt å bruke Oria som er databasen til Universitetet i Stavanger. Dette er en database som jeg har tillitt til ettersom den er drevet av Universitetet i Stavanger, noe som øker troverdigheten. Samtidig har jeg et fokus på å se hvilke tidsskrifter de ulike artiklene er utgitt i. Dette er spesielt med tanke på om artiklene er blitt fagfellevurdert eller ikke. Artikler som ikke er fagfellevurdert kan også være av høy kvalitet, men dersom de er fagfellevurdert øker dette troverdigheten.

For å sikre at jeg utøver kildekritikk på en hensiktsmessig måte har jeg valgt å sette meg inn i kildekompassets retningslinjer og bruker disse aktivt i det vitenskapelige arbeidet. Kildekompasset hjelper ikke bare med kildekritikk, men er også en viktig ressurs som brukes for å sikre korrekt kildehenvisninger. Korrekte kildehenvisninger sikrer at jeg viser til kilden for informasjonen jeg har innhentet på en tydelig og presis måte. Når jeg arbeider med litteraturen har jeg også fokus på om jeg bruker primær- eller sekundærkilder, og streber etter å bruke primærkilder dersom det er mulig for å sikre at informasjonen jeg bruker ikke er blitt tolket eller endret.

4.2.4 Ethiske perspektiver

Når man driver med forskning er det viktig å være klar over ulike etiske problemer som kan oppstå, og ved å være klar over disse reduserer man sannsynligheten for at en slik situasjon oppstår. Hvilke etiske problemer man kan møte på varierer ut fra hvilken type forskning man driver med og hvilken type data man behandler, men man kan finne generelle forskningsetiske retningslinjer som gir en generell oversikt over etiske prinsipper og hensyn. Det er 14 generelle forskningsetiske retningslinjer, hvor jeg har satt meg inn i de ulike retningslinjene. Jeg har satt meg mest inn i de som er relevant for min oppgave som sannhetsbestrebelse, redelighet, god henvisningsskikk og retningslinjer knyttet til lover og regler. Sannhetsbestrebelse innebærer at man er kritisk, ærlig og åpen når man driver forskning. Redelighet knyttes til hvordan man presenterer og bruker dataen man har, og vektlegger at man ikke skal plagiere, fabrikere eller lignende. Retningslinjene knyttet til god henvisningsskikk skal sørge for at en viser til hvor informasjonen er hentet fra og gjøre det mulig å drive videre forskning og drive etterprøvnbarhet. Til slutt har man prinsippet knyttet til lover og regler og skal sørge for at en forholder seg til gjeldene lover og regler (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2019).

Ettersom lover og regler knyttet til forskning er svært viktig har jeg i tillegg til å sette meg inn i de forskningsetiske retningslinjene til De nasjonale forskningsetiske komiteene (2019), satt meg inn i relevante lover som universitets- og høyskoleloven, forskningsetikkloven og åndsverkloven. Jeg har derimot ikke innhentet noen form for personopplysninger og sensitiv data om deltakere slik som omtales I forskrift om behandling av personopplysninger. Jeg har derfor heller ikke måttet søke om tillatelse til å innhente slik data. Jeg har derimot et visst ansvar for å kontrollere at kildene jeg bruker er troverdige og har forholdt seg til de nødvendige lovene og reglen. Dette er spesielt viktig ettersom oppgaven tar for seg barn under 18 år hvor man blant annet må søke om samtykke fra foreldrene.

4.3. Dataanalyse

Dataanalyse er sentralt for å kunne finne frem til den relevante informasjonen fra de ulike artiklene og presentere dette på en slik måte at den lett kan presenteres og sammenlignes. Dette gjøre det mulig å se ulike perspektiver, og gjør det enklere å drive med drøfting, samtidig som det gjør det mulig å svare på problemstillingen på en enkel og oversiktlig måte. For å gjøre dette har jeg valgt å lage en oversiktstabell (tabell 3.) som tar utgangspunkt i tabellen fra Thomas et al. (2015, s. 32). Her presenteres forfatter(e), hensikt, utvalg, metode og resultat i en tabell som gjør det enkelt å forholde seg til informasjonen knyttet til de ulike artiklene.

De fire artiklene skal sammen brukes for å svare på problemstillingen, og har ulike hensikter og fokusområder. Dette kan sees på som en styrke hvor flere ulike perspektiver kan gi en mer holistisk forståelse, som videre fører til at en kan besvare problemsstillingen på en bedre måte. Dette styrkes også av at artiklene bruker ulike metoder som inkluderer spørreskjema, intervju og observasjoner, som fører til at man får data fra ulike kilder som kan være både subjektive og objektive.

Blant artiklene som er valgt er det tre artikler fra fagfelleverderte tidsskrifter, og en masteroppgave. Som tidligere omtalt er det en styrke dersom artikkelen er utgitt i et fagfelleverderte tidsskrift, og sørger for at artiklene er blitt gjennomgått av fagpersoner, noe som øker troverdigheten. Masteroppgaven (Svestad, 2016) er ikke utgitt i et slik tidsskrift, og er et selvstendig vitenskapelig arbeid som kan være en god kilde til data, spesielt når metode er presentert på en oversiktlig og tydelig måte slik at man får økt transparens som fører til økt troverdighet. Dette kan videre styrkes av refleksivitet, som handler om forfatterens egne

refleksjoner rundt bias og forfatters innvirkning på tolkning og analyse av data. Når man bruker masteroppgave som kilde er det viktig at man setter seg grundig inn i metode, datainnsamling og resultatet for å utøve kildekritikk slik at man sørger for at informasjonen og dataen man bruker er nøyaktig. Totalt sett kan det sees på som en styrke at tre av fire artikler er fagfellevurdert, slik at mesteparten av informasjonen som brukes for å besvare problemstillingen kommer fra kilder med høy troverdighet.

4.4. Bias

Å være bevisst rundt eget bias er sentralt når en driver forskning, slik at en unngår at egne forventninger, tanker og meninger skal påvirke resultatene og konklusjonen. Et eksempel på dette er hvordan en kan unngå å nevne påstander i forskningen som ikke stemmer med hva en selv tenker er rett og velger å fjerne dette når en legger frem resultatene. Samtidig kan en også risikere at en leter etter og velger ut artikler som bekrefter egne tanker og holdninger rundt temaet. En slik påvirkning av resultater og konklusjon bryter med det etiske ansvaret en har, og vil påvirke påliteligheten til forskningen.

En bacheloroppgave omhandler i de fleste tilfeller noe som forfatteren er interessert i, som fører til at en har en viss bias. For eksempel studerer jeg idrettsvitenskap med fordypning i friluftsliv, og samtidig har jeg erfaring tilegnet fra arbeid i skolen. Dette kan påvirke mine tanker om hvordan uteskole kan påvirke motivasjon, og jeg må være bevisst på å skrive mest mulig nøytralt uten å skrive for å sette uteskole i best mulig lys. Dette er noe som kan være utfordrende når en virkelig interesserer seg for et tema. Samtidig er mye av litteraturen rettet mot de positive sidene av uteskole, som fører til at man ofte kun omtaler de positive sidene av emnet.

5. Resultater

I denne delen av oppgaven vil dataanalysen utføres og presenteres for å legge til rette for drøfting senere i oppgaven. Først blir oversiktstabell presentert, og deretter vil jeg i syntesen presentere og sammenligne hensikt, utvalg, metode og resultat fra de ulike artiklene.

5.1 Studie karakteristikkk

Tabell 3. Oversiktstabell over artikler brukt for å svare på problemstillingen.

Forfatter(e) og år	Tittel/Hensikt	Utvalg	Intervensjon	Metode	Resultat og konklusjon
Bølling et al. (2018)	The association between education outside the classroom and students' school motivation: Results from a one-school-year quasi-experiment.	311 danske elever i alderen 9 til 14 år var en del av intervensjonsgruppe. 88 elever i parallellklasser ble brukt som kontrollgruppe.	Et bredt spekter av aktiviteter utenfor klasserommet med fokus på å øke indre motivasjon.	Kvasiexperimentell metode. Tok i bruk Academic Self-Regulation Questionnaire (SRQ-A) for å måle grad av motivasjon.	To til syv timer med uteskole i uken kan fremme grad av indre skolemotivasjon hos elevene som følge av økt grad av selvbestemmelse og sosiale interaksjoner. Resultatene var uavhengig av sosioøkonomisk status og kjønn.
Fox, P., & Avramidis, E. (2003)	An evaluation of an outdoor education programme for students with emotional and behavioural difficulties	Fem gutter fra 10. klasse og seks gutter fra 9. klasse som deltok i et utendørs utdanningsprogram i England. Blant elevene var det individer med ADHD og autisme.	Opplagg en gang i uken i seks til syv uker. Innhold var basert på læreplanen med fokus på naturfag, matte og geografi.	Observasjon av atferd og faglig prestasjon. I tillegg ble det utført et semistrukturert intervju av alle elevene og lærere som deltok i prosjektet.	Opplaget klarte å fremme positiv oppførsel, gruppekohesjon og selvpåfatning hos elevene. Usikkerhet rundt innvirkning på faglig prestasjon.
Price, A. C. (2013)	Improving school attendance: can participation in outdoor learning influence attendance for young people with social, emotional and behavioural difficulties?	Seks elever fra 8. klasse som deltok i et uteskoleprogram ved en skole i England. Deltakerne var elever med SEBD (social, emotional and behavioural difficulties).	En gang i uken over et år bestående av utendørsaktiviteter med gradvis økende utfordringer tilpasset deltakerne. Aktiviteter som klatring, navigasjon og problemløsning.	Kvalitativ datainnsamling ble utført i form av forskningsdagbok, feltnotater og intervjuer. Kvantitativ data ble samlet inn i form av data fra skolens systemer knyttet til oppmøte og spørreskjema knyttet til deltakernes opplevelse av uteskole.	Uteskole førte til økt oppmøte, punktlighet, kohesjon og engasjement sammenlignet med ordinære fag i klasserommet. Både lærere og elever uttrykker en positiv opplevelse av uteskole.
Svestad, D. G. (2016)	Hvordan kan uteskole føre til bedre skolemotivasjon og atferdsregulering for elever med utagerende atferdsproblem/ ADHD?	Åtte strategisk utvalgte elever. En fra 7. trinn og tre fra 10. trinn. To av deltakerne var diagnostisert med ADHD.	Utendørsaktiviteter i mindre elevgrupper hvor fokuset var å fremme et mestringsorientert læringsklima.	Kvalitativ datainnsamling i form av semistrukturert dybdeintervju og deltakende observasjon.	Uteskole har vist seg å fremme motivasjonen for læring gjennom ytre motivasjon (f.eks streber etter positive tilbakemeldinger) og indre motivasjon (f.eks. opplever det som kjekt å delta). I tillegg ble det funnet en økning i kohesjonen blant deltakerne.

5.2. Syntese

Syntesen har som hensikt å legge frem resultatene og sammenligne dem på en oversiktlig måte, men noe mer i dybden sammenlignet med oversiktstabellen (tabell 3). Dette kapittelet vil deles inn i fire deler: hensikt og utvalg, metode, resultater og konklusjon. En god syntese presenterer informasjonen fra artiklene på en slik måte at det legges til rette for videre diskusjon, hvor man knytter dette opp mot teori og problemstillingen.

5.2.1. Syntese – Hensikt og utvalg

Alle artiklene omhandler uteskole, men tar for seg ulike perspektiver knyttet til hvordan dette kan ha en innvirkning på motivasjon og hvilke utvalgt som er blitt brukt. Bølling et al. (2018) tar for eksempel for seg uteskoles innvirkning på motivasjon hos elever (n=311) i alderen 9 til 14 år. Dette er en studie som ikke spesifikt tar for seg elever med atferdsproblemer, men i stedet hele spekteret av elever som man finner i en skoleklasse. I tillegg tar denne artikkelen i bruk kontrollgruppe i form av parallellklasser (n=88). Svestad (2016) har derimot spesifikt fokus på elever i 7. og 10. klasse med utagerende atferdsproblemer (n=6) hvor to av deltakerne har diagnosen ADHD, og forsøker å finne ut hvordan uteskole kan øke skolemotivasjon og forbedre selvreguleringen hos denne gruppen elever. Artiklene til Fox & Avramidis (2003) og Price (2016) tar begge for seg uteskoles innvirkning på elever med atferdsproblemer, men har utvidet til også å innebære elever med følelsesmessige og sosiale problemer. Etersom begge artiklene ser på innvirkningen uteskole har vil resultatene knyttes opp til motivasjon ved å bruke relevant litteratur og motivasjonsteori. Price (2016) har 7 elever fra 8. trinn med i sin forskning, mens Fox & Avramidis (2003) har fem gutter fra 10. trinn og seks gutter fra 9. Trinn.

Deltakerne fra artiklene er fra ulike land hvor deltakerne i artikkelen til Bølling et al. (2018) er fra 18 ulike skoler fordelt utover Danmark. Dette innebærer skoler fra både urbane og landlige områder. Både artikkelen til Artiklene til Fox & Avramidis (2003) og Price (2016) har innhentet data fra elever i England. Til sist har man Svestad (2016) som har innhentet data fra elever ved en norsk skole.

5.2.2. Syntese – Metode

Metode er en sentral del av en vitenskapelig artikkel og valg av artikler med relevant metode er avgjørende for å få data som bidrar til å besvare problemstillingen. De fire artiklene har anvendt en rekke ulike metoder, hvor man finner både kvalitativ og kvantitativ datainnsamling av ulike typer. Bølling et al. (2018) tok i bruk kvasi-eksperimentell metode hvor de sammenlignet

intervensjonsgruppen med kontrollgruppen og utførte kvantitativ datainnsamling i form av spørreskjemaet Academic Self-Regulation Questionnaire (SRQ-A) for å måle motivasjon hos elevene.

Fox & Avramidis (2003) valgte kvalitativ datainnsamling i form av observasjonsstudier hvor observasjonsdataen knyttet til elevenes atferd og akademiske prestasjon ble systematisk registrert gjennom hele intervensjonsperioden. I tillegg ble det gjennomført semistrukturert intervju av både elevene og lærerne som deltok i programmet, og det ble brukt intervjuguide. Lignende metode ble også gjennomført av Svestad (2016) som tok i bruk semistrukturert dybdeintervju med lydopptaker og deltakende observasjon for å innhente kvalitativ data.

Price (2016) utførte derimot en kombinasjon av de tre andre artiklene ved at han gjennomførte flere ulike metoder for å innhente informasjon i form av kvantitativ og kvalitativ data. Kvantitativ data ble innhentet gjennom data fra skolens systemer knyttet til elevenes oppmøte, og utførte i tillegg en spørreundersøkelse for å måle grad av tilfredshet med uteskoleopplegget hos elevene. Kvalitativ data ble innhentet ved å utføre intervjuer med elevene, og gjennom observasjoner ble det ført forskningsdagbøker og feltnotater. Intervjuene ble i etterkant ble transkribert.

5.2.3. Syntese – Resultat

Artiklene hadde noe ulik hensikt med forskningen som ble utført, men resultatene ble som man ser i oversiktstabellen (tabell 3.) positive for samtlige artiklene. Både Bølling et al. (2018) og Svestad (2016) hadde som hensikt å måle motivasjon hos deltakerne. Begge artiklene fant en sammenheng mellom uteskole og økt grad av indre motivasjon, hvor Bølling et al. (2018) gjennom kvantitativ datainnsamling fant en statistisk signifikant sammenheng mellom uteskole og indre motivasjon hos deltakerne som fullførte intervensjonen ($p = 0,017$). Svestad (2016) fant i tillegg at uteskole klarte å fremme autonom ytre motivasjon, noe som strider mot Bølling et al. (2018) som ikke fant noen sammenheng mellom uteskole og ytre motivasjon hos deltakerne. Uteskole førte ikke bare til en økning i motivasjon for læring under uteskoletiltaket, men også i den ordinære undervisningen i følge Svestad (2016). Økningen i indre motivasjon var hos Bølling et al. (2018) påvirket av deltakernes motivasjon i forkant av prosjektet, hvor deltakerne med høy grad av indre motivasjon i forkant viste størst økning, mens elevene med lavere grad av indre motivasjon opplevde en mindre økning.

Både artikkelen Fox & Avramidis (2003) og Price (2015) viser at uteskole fremmer positiv atferd hos deltakerne sammenlignet med ordinær klasseromsundervisning. I tillegg er begge artiklene enige om at uteskole øker gruppekohesjonen hos deltakerne, noe som støttes opp av både Bølling et al. (2018) og Svestad (2016).

5.2.4. Syntese – konklusjon

Artiklene har som tidligere nevnt noe ulik hensikt med forskningen. Man ser derimot at konklusjonen fra de ulike artiklene har en viss sammenheng med hverandre, og gir flere ulike perspektiver rundt samme tema. Bølling et al. (2018) og Svestad (2016) hadde svært lik hensikt, og det vil derfor være interessant å sammenligne konklusjonene. Bølling et al. (2018) konkluderer med at uteskole to til syv timer hver uke har en positiv effekt på elever indre motivasjon for læring, og at denne økningen i motivasjon hadde en sammenheng med tidligere grad av motivasjon, men ikke sosioøkonomisk status eller kjønn. Svestad (2016) har gjennom sin forskning funnet at uteskole kan fremme atferdsregulering og skolemotivasjon hos elever med atferdsproblemer, og at denne økningen i motivasjon føres videre til den ordinære undervisningen.

De siste to artiklene fra Price (2015) og Fox & Avramidis (2003) hadde et lignende fokus, hvor Price (2015) konkluderer med at uteskole er et positivt innslag i hverdagen for elevene, noe som reflekteres gjennom økt oppmøte, økt punktlighet, forbedret oppførsel og økt innsats i å møte på skolen. Fox & Avramidis (2003) konkluderte også med at uteskole fremmet positiv atferd, og at i noen tilfeller kan uteskole ha en positiv innvirkning på akademiske resultater. Til slutt vektlegger Price (2015) at denne positive effekten av uteskole, og evnen til å tilegne seg ny kunnskap generelt, forutsetter at deltakerne får dekket sine mangelbehov som man finner i Maslows behovspyramide. Dette kommer ifølge Price (2015) av at elever med til sosiale-, emosjonelle- og atferdsproblemer ikke alltid får dekket dette, noe som fører til utfordringer knyttet til læring.

6. Diskusjon

Denne delen av oppgaven vil bestå av flere deler og vil starte med diskusjon rundt artiklene. Deretter vil resultatene fra artiklene diskuteres opp mot hverandre og relevant litteratur for å kunne besvare problemstillingen. Til slutt vil styrker, svakheter og videre forskning diskuteres

6.1. Diskusjon - Utvalg og metode

Utvalg og metode er to sentrale deler av vitenskapelig arbeid og forskning. Dette gjelder ikke bare for forskning hvor man innhenter data direkte, også gjelder når man skriver en litteraturstudie hvor nøye gjennomgang av metode og bruk av studier med relevant utvalg er viktig for å sikre presise resultater. I denne delen av oppgaven vil jeg diskutere nettopp dette, og vil se på hvordan de ulike metode som er blitt anvendt av artiklene, samt hvordan utvalg har en innvirkning på resultatet av oppgaven.

Utvalget fra de ulike artiklene er varierende, men samtlige har deltakere som er i grunnskolealder. Når det gjelder utvalg er høyere antall deltakere ofte bedre, men et høyt antall deltakere kan være utfordrende når man driver med kvalitativ datainnsamling. Artiklene som gjennomførte spørreskjema er det vesentlig lettere å inkludere et stort antall deltakere i forskningen, noe man ser i oversiktstabellen (tabell 3). Et høyt antall deltakere er en fordel ettersom det kan øke påliteligheten til studien, og kan øke generaliserbarheten.

Artiklene har anvendt ulike metoder som inkluderer kvalitativ, kvantitativ og en kombinasjon av disse. Fox & Avramidis (2003), Price (2015) og Svestad (2016) har gjennom kvalitativ metode brukt både observasjon og intervju for å samle inn data, mens Bølling et al. (2018) har brukt spørreskjema for å innhente kvantitativ data. De to formene for metode har ulike hensikt og bruksområder, hvor kvantitativ metode er ute etter prevalens, effekt og sammenhenger. Kvalitativ metode er mer rettet mot meninger, oppfatninger og forståelse. Jeg har valgt å bruke artikler hvor det blir anvendt både kvantitativ og kvalitativ metode, noe som gjør det mulig å få en mer holistisk forståelse av et fenomen, som i denne sammenhengen er motivasjon i kontekst av uteskole.

6.2. Diskusjon – Teori

Denne delen av diskusjonskapittelet vil målet være å knytte artiklenes resultater opp mot både hverandre og relevant teori, for så å bruke dette til å besvare problemstillingen.

I teorikapittelet ble det presentert hvordan elever med atferdsproblemer ofte står i risiko for å oppleve lite tilhørighet til klassemiljøet av ulike årsaker. Dette forklarer Ogden (2015) at kan oppstå på grunn av spesialundervisning hvor de ofte får undervisning i små grupper eller en til en med en miljøveileder. Mangel på tilhørighet kan også oppstå på grunn av utagerende og undervisningsforstyrrende atferd som fører til at de blir ekskludert fra gruppa og kan oppleve et dårligere forhold med lærerne. De står også i fare for å oppleve mindre grad av mestring ettersom man i følge (Ogden, 2015) ser en tydelig sammenheng mellom atferdsproblemer og skoleprestasjon. For å utforske hvordan uteskole påvirker motivasjon hos elever med problematferd kan man gjennom resultatene finne faktorer påvirker motivasjon. Deretter kan en se på hvilke behov barn med problematferd står i risikozonen for å ikke få dekket og knytte dette opp mot resultatene i lys av selvbestemmelsesteorien.

6.2.1. Tilhørighet

Av de tre grunnleggende behovene i selvbestemmelsesteorien til Ryan og Deci (2000) viser artiklenes resultater og konklusjon en tydeligst sammenheng mellom uteskole og tilhørighet ved at samtlige visert til økt gruppekohesjon i sine resultater. Økt gruppekohesjon kan bidra til å dekke behovet for tilhørighet, og denne økningen i gruppekohesjon kan ha flere forklaringer, og en av dem kan være knyttet til selve planleggingen av opplegget. Ofte ser man at uteskoleopplegg ofte legger opp til samarbeidsaktiviteter slik som intervensjonen til Price (2015) hvor målet for flere av aktivitetene var å legge til rette for samarbeid innad i elevgruppen. I tillegg kan uteskoleaktiviteter, ifølge Fox og Avramidis (2003), kreve et tett samarbeid mellom elevene, og mellom elevene og læreren som også kan ha en positiv innvirkning på tilhørighet. I tillegg legger de ulike omgivelser ofte mer til rette for samarbeidsoppgaver sammenlignet med et ordinært klasserom Fiskum og Jacobsen (2013). En annen forklaring kan knyttes til hvordan uteskole legger til rette for økt kommunikasjon. Dette er et fenomen som diskuteres av Fiskum og Jakobsen (2012) hvor positiv kommunikasjon øker. Man ser derimot ikke noen økning i negativ kommunikasjon. Til slutt kan man ifølge Fox og Avramidis (2003) og Price (2015) observere at uteskole virker inkluderende for elever med problematferd, og har en positiv innvirkning på deres integrering i klassemiljøet, ved at økt positiv atferd har en positiv innvirkning på inkludering. Samlet sett kan man si at uteskole kan ha en stor innvirkning på deltakernes opplevelse av tilhørighet, og kan bidra til å dekke dette behovet.

6.2.2. Kompetanse

Kompetanse er et annet behov som er i risikozonen for å ikke bli tilfredsstilt hos elever med atferdsproblemer. Uteskole kan i følge Bølling et al. (2018) fremme mestring hos deltakerne ved at praktiske ferdigheter vektlegges i større grad enn de teoretiske. Fiskum og Jacobsen (2013) støtter opp under dette ved at uteskole legger til rette for andre aktiviteter gjennom endring i omgivelser og affordance. Gjennom endring i muligheter for aktivitet får elevene flere muligheter til å anvende sin kunnskap som ikke nødvendigvis er mulig å utføre i klasserommet. Fagerstam (2014) mener dette kan begrenser skillet mellom høyt- og lavtpresterende elever. I tillegg vektlegger Svestad (2016) hvordan uteskole enkelt legger til rette for et mestringsorientert læringsklima, fremfor et prestasjonsorientert læringsklima. Dette kan forklares gjennom den naturlige variasjonen i omgivelser og oppgaver, hvor det ikke er noen form for standardiserte måter å måle prestasjon.

6.2.3. Selvbestemmelse

Selvbestemmelse, også kjent som behovet for autonomi, er som nevnt i teorikapittelet det mest sentrale psykologiske behovet. For elever med atferdsproblemer kan begrensning av autonomi ha en stor innvirkning på motivasjon. Uteskole har vist seg å kunne fremme autonomi ved at uteskole legger til rette for økt fleksibilitet, større frihet og flere valgmuligheter i læringsprosessen (Svestad, 2016). I artikkelen til Price (2015) uttrykker deltakerne spesifikt at uteskole gir dem mer frihet og bevegelsesrom. I artikkelen til Svestad (2016) kan man observere denne elevmedbestemmelsen hvor deltakerne selv måtte fordele arbeidsoppgaver og hvordan problemet skulle løses i flere av oppgavene. Dette kan bidra til å dekke behovet for autonomi hos elevene, som videre kan fremme indre motivasjon hos deltakerne.

6.2.4. Former for motivasjon

Av de ulike formene for motivasjon som beskrives av Ryan & Deci (2000), viser resultatene fra artiklene en økning i både indre og ytre motivasjon hos deltakerne. Artiklene til Price (2015) og Bølling et al. (2018) viser til økt indre motivasjon hos deltakerne, hvor Bølling et al. (2018) konkluderer spesifikt med at uteskole fremmer indre motivasjon hos deltakerne og fører til økt indre motivasjon over tid. Price (2015) fant gjennom sin forskning at deltakelse i uteskoletilbud for elever med sosiale-, emosjonelle- og atferdsproblemer førte til økt oppmøte, punktlighet og engasjement. Samtidig la elevene ned mer innsats i å komme seg på skolen for å kunne delta på uteskoletilbudet. Dette viser at elever som i klasseromsundervisning har vist lite engasjement

og oppmøte har gjennom uteskole vist store endringer i holdning og atferd. Denne økningen i engasjement og innsats kan tyde på en økning i indre motivasjon hos deltakerne, spesielt ettersom denne atferden tydelig skiller seg fra annen undervisning og kan forklares ved at aktivitetene i seg selv fører til glede. Dette reflekteres også gjennom intervjuer hvor deltakerne tydelig viser glede over de ulike aktivitetene. Man kan derimot diskutere om ytre motivasjon også oppstår hos deltakerne, hvor økt oppmøte og punktlighet kommer av ønsket om å beholde plassen i uteskoletilbudet og frykten for å ikke få fordelene som kommer av å fullføre programmet.

Svestad (2016) rapporterer en økning i både indre og ytre motivasjon hos deltakerne. Indre motivasjon ble observert hos deltakerne gjennom genuin interesse for aktiviteten. Ytre motivasjon oppstod som følge av risikoen for å miste plassen sin i uteskoleopplegget dersom deltakerne ikke opprettholdt god oppførsel og gode karakterer. Dette ble også rapportert av Price (2015) i hans studie. Bølling et al. (2018) fant derimot sammenheng mellom uteskole og økning i ytre motivasjon. Det kan være flere årsaker til dette, men en av dem kan være knyttet til selve uteskoleopplegget. Forskningen til Svestad (2016) og Price (2015) baserer seg på uteskoleopplegg hvor elever med atferdsproblemer får delta på opplegget i stedet for å delta i den normale undervisningen. Dette fører til at de kan miste sin plass i opplegget slik at de må returnere til den ordinære undervisningen. Deltakerne i forskningen til Bølling et al. (2018) baserer seg ikke på et slik opplegg for utvalgt elever, men heller et opplegg for hele klassen. Dette fører til at deltakerne ikke direkte kan miste sin plass i opplegget, slik at de ikke føler en ytre motivasjon knyttet til å ville beholde plassen i opplegget.

6.3. Diskusjon – Styrker og svakheter

Enhver oppgave har sine styrker og svakheter. Ved å være bevisst rundt egne styrker og svakheter i vitenskapelig arbeid, kan man bruke erfaringene til å styrke fremtidig forskning. Artiklene som er blitt valgt har anvendt ulike metoder hvor man har både kvantitativ og flere ulike former for kvalitativ datainnsamling, dette kan sees på som en styrke ettersom en får flere ulike perspektiver som fører til en mer holistisk forståelse. Det kan derimot bli sett på som en svakhet at tre av fire artikler har et utvalg på seks til åtte deltakere hver. Lavere antall deltakere kan føre til lavere generaliserbarhet og kan svekke tillitten til resultatene. Det kan derimot regnes som en styrke at artikkelen til Bølling et al. (2018) har 311 deltakere som betraktelig øker troverdigheten til resultatene, og kan ha stor innvirkning på generaliserbarheten. Til slutt kan

det sees på som en styrke at tre av fire artikler er utgitt i fagfelleverderte tidsskrift, som medfører økt troverdighet knyttet til funn og konklusjon.

7. Konklusjon

Uteskole er en undervisningsmetode som kan være et alternativ til ordinær klasseromsundervisning, og man ser at uteskole som undervisningsmetode klarer å dekke elevenes behov for autonomi, mestring og tilhørighet i tråd med selvbestemmelsesteorien. Som resultat av dette kan en si at uteskole kan brukes for å fremme motivasjon for læring hos elever med atferdsproblemer. Behovet for autonomi tilfredsstilles gjennom økt elevmedbestemmelse, valgmuligheter og frihet. Mestring fremmes hos deltakerne ved at man legger til rette for andre aktiviteter som ofte er mer praktisk rettet slik at man får brukt ferdigheter som ikke er like lett å anvende i klasseromsundervisning. Uteskole innebærer ofte samarbeidsaktiviteter, samtidig som positiv kommunikasjon øker, slik at man tilfredsstiller behovet for tilhørighet. Ved å dekke disse behovene klarer man å fremme indre motivasjon hos elevene. En annen kilde til indre motivasjon kommer fra aktivitetene, hvor aktivitetene i seg selv hadde en verdi for deltakerne. Man fant også at liten økning i ytre motivasjon ved at deltakerne søkte etter positive tilbakemeldinger og ønsket å beholde sin plass i uteskoleopplegget.

Elever med atferdsproblemer er en marginal gruppe elever som kan dra nytte av uteskole for å gjøre skolehverdagen lettere å takle. Litteraturen forklarer hvordan elever med atferdsproblemer står i fare for å oppleve lite mestring og tilhørighet. I denne oppgaven ser man at uteskole kan bidra til å dekke disse behovene i tråd med selvbestemmelsesteorien, noe som kan føre til økt grad av indre motivasjon. Med dette kan en konkludere med at uteskole bidrar til å øke motivasjon for læring hos elever med problematferd.

For videre forskning bør en forsøke å innhente mer kvantitativ data fra deltakere som med atferdsproblemer, og sørge for at en har et tilstrekkelig stort utvalg. Bølling et al. (2018) hadde i sin datainnsamling barn generelt i alderen 9 – 14 år som sitt utvalg, det vært verdifullt å innhente mer data spesifikt knyttet til barn med atferdsproblemer. I tillegg bør en forsøke å innhente mer kvalitativ data, ettersom artiklene som utførte kvalitativ datainnsamling hadde relativt få deltakere.

8. Litteraturliste

Andersen, H. P. & Fiskum, T. A. (2014). Hva er uteskole? – Noen begrepsavklaringer. I T. A. Fiskum & J. A. Huseby (Red.), *Uteskoledidaktikk : ta fagene med ut* (s. 15-29). Cappelen Damm Akademisk.

Barfod, K. S., & Daugbjerg, P. (2018). Potentials in Udeskole: Inquiry-Based Teaching Outside the Classroom. *Frontiers in Education (Lausanne)*, 3.
<https://doi.org/10.3389/feduc.2018.00034>.

Bølling, M., Mygind, L., Elsborg, P., Melby, P. S., Barfod, K. S., Brønd, J. C., Klinker, C. D., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2023). Efficacy and mechanisms of an education outside the classroom intervention on pupils' health and education: the MOVEOUT study protocol. *BMC Public Health*, 23(1), 1–1825. <https://doi.org/10.1186/s12889-023-16618-3>

Bølling, M., Otte, C. R., Elsborg, P., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2018). The association between education outside the classroom and students' school motivation: Results from a one-school-year quasi-experiment. *International Journal of Educational Research*, 89, 22–35.
<https://doi.org/10.1016/j.ijer.2018.03.004>

De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2019, 10. februar). *Generelle forskningsetiske retningslinjer*. <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/generelle/>.

Fägerstam, E. (2014). High school teachers' experience of the educational potential of outdoor teaching and learning. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 14(1), 56–81.
<https://doi.org/10.1080/14729679.2013.769887>

Fiskum, T. A., & Jacobsen, K. (2012). Individual Differences and Possible Effects from Outdoor Education: Long Time and Short Time Benefits. *World Journal of Education*, 2(4).
<https://doi.org/10.5430/wje.v2n4p20>

Fiskum, T. A., & Jacobsen, K. (2013). Outdoor education gives fewer demands for action regulation and an increased variability of affordances. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 13(1), 76–99. <https://doi.org/10.1080/14729679.2012.702532>

Fox, P., & Avramidis, E. (2003). An evaluation of an outdoor education programme for students with emotional and behavioural difficulties. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 8(4), 267–

283. <https://doi.org/10.1080/13632750300507025>

Svestad, D. G. (2016). *Uteskole som motivasjons- og atferdsregulerende verktøy for elever med atferdsutfordringer*. [Masteroppgave, NTNU]. <http://hdl.handle.net/11250/2457247>

Nielsen, G., Mygind, E., Bolling, M., Otte, C. R., Schneller, M. B., Schipperijn, J., Ejbye-Ernst, N., & Bentsen, P. (2016). A quasi-experimental cross-disciplinary evaluation of the impacts of education outside the classroom on pupils' physical activity, well-being and learning: the TEACHOUT study protocol. *BMC Public Health*, *16*(1), 1117–1117. <https://doi.org/10.1186/s12889-016-3780-8>

Ogden, T. (2015). *Sosial kompetanse og problematferd blant barn og unge*. Gyldendal akademisk.

Opplæringslova. (1998). *Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)* (LOV-1998-07-17-61). Lovdata.

Price, A. (2015). Improving school attendance: can participation in outdoor learning influence attendance for young people with social, emotional and behavioural difficulties? *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, *15*(2), 110–122. <https://doi.org/10.1080/14729679.2013.850732>

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *The American Psychologist*, *55*(1), 68–78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>

Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2015). *Motivasjon for læring : teori og praksis* . Universitetsforlaget.

Thomas, J. R., Silverman, S. J., & Nelson, J. K. (2015). *Research methods in physical activity* (7. utg.). Human Kinetics.